

Brouwerij *het Lammeken* lag aan de Oelemarkt op de hoek met het Carisstraatje. De brouwerij lag op het perceel sectie O, nr. 460. De twee woningen op de percelen 458 en 459 en de tuin op het perceel 461.

plaatsvinden. Daarna werd de gist aan de wort in de gistkuip toegevoegd. Deze gist bleef op de wort drijven, vermeerderde zich en zette de moutsuikers om in alcohol en koolzuur. Het proces in de gistkuip duurde ongeveer een week. Door een spongat liet men de gist afvloeien waarna het bier in vaten werd overgeheveld. Het bier moest in het vat nog nagisten. Onder veel brouwerijen lagen dan ook grote kelders waar het bier koel bewaard kon worden. Om het bierbeslag, de wort, aan de kook te brengen moest de brouwer beschikken over voldoende brandstof. De Weerter brouwers gebruikten voornamelijk turf die in de nabijheid van de stad gestoken werd. Aanvankelijk gebruikte men bij het brouwen slechts één ketel: een houten brouwkuip met ijzeren wanden. Het brouwsel moest na het koken in zogenaamde stuikmanden gefilterd worden. Later werd het bierbeslag in een klaringskuip gefilterd en werd de vloeibare massa, de wort, in een brouwketel gekookt. In de 17e eeuw mocht een brouwketel in Weert maximaal twaalf tonnen bier bevatten. De brouwers hadden de neiging de ketels steeds groter te maken door er randen van hout, later van koper, bovenop te plaatsen. Deze zogenaamde hoogsels werden alsmaar hoger. Om geen inkomsten van de accijns mis te lopen moest de overheid de norm voor de capaciteit aanpassen. Digna Nouwen, de weduwe van Andries Truijens, spande hierbij de kroon. De ketel in de brouwerij *het Lammeken* had een capaciteit voor 37 tonnen bier.

De productiewijze van bier zoals deze in de 17e en 18e eeuw geschiedde komt nog maar beperkt voor. Heden ten dage wordt ze alleen nog toegepast bij de zgn. lambiekbrouwerijen in België. In de loop van de 19e eeuw gingen de bierbrouwers over tot de productie van pils, waarbij de zogenaamde onder-

gistingsmethode werd toegepast. De grote overstap van de traditionele naar een modernere productiewijze durfden veel brouwers niet aan. Met de nieuwe installaties waren grote investeringen gemoeid.

Brouwerij *het Lammeken* en vier generaties Truijens als brouwer

In 1692 komen we de naam *het Lammeken* de eerste keer tegen. In de huwelijksvoorwaarden tussen Reinier van Sittart en Maria Vaes is vermeld dat brouwerij *het Lammeken* lag aan de Oelemarkt, grenzend aan de Hoogstraat. De brouwerij had Christoffel Vaes, de vader van de bruid, in 1685 gekocht van Merreken Donders, de weduwe van Peter Houtappels, voor 2.200 gulden. Bij de brouwerij hoorden toen een ketel, een koelschip en diverse kuipen, een schuur en een ruimte voor de biertonnen.

Mathijs Truijen kocht in 1726⁷ *het Lammeken* van Reinier van Sittart bij een openbare verkoop. De koopprijs van de brouwerij met een brouwketel, twee pompen en een koelschip bedroeg 2.305 gulden. Tot de brouwerij behoorden toen een huis, een moeshof en stallingen. Op 6 februari 1741⁸ werd de brouwketel door het gemeentebestuur geijkt. De kwantiteit van de ketel bedroeg toen *twelff tonnen bier ende achttien tonnen nat*.

Op 2 mei 1763⁹ stelde Mathijs zijn testament op. Vermeld is dat zijn zoon *Andries Truijens* de brouwerij *had waargenomen, bewerkt en had beslaeft het bierbrouwen*. Zijn andere zoon Antoon had hem daarbij geassisteerd. Andries kreeg volgens het testament *de bierstellingen en de heele en halve tonnen*. Het is niet duidelijk of Antoon zijn erfdeel nadien aan zijn broer Andries verkocht. De zaken gingen in ieder geval goed.

Andries verzocht aan de magistraat van Weert twee brouwketels te mogen hebben. Na zijn overlijden in 1785 zette zijn weduwe Digna Nouwen de brouwerij voort. Zij was het die in 1793 een brouwketel had die een capaciteit had van 37 tonnen. *Het Lammeken* was toen de grootste bierbrouwerij van Weert. Volgens de akten omvatte het complex toen een korenschuur, een mouterij, verschillende graanzolders en diverse kelders. In de eigenlijke brouwerij bevonden zich allerlei verwarmingsketels, kuipen, pompen, buizen en tonnen.

Antoon Truijens was met zijn broer Andries erfgenaam van de brouwerij. Antoon, die ongehuwd bleef en inwoonde bij zijn broer Andries en later bij diens weduwe, was kapitaalkrachtig. Hij pachtte de inning van de bieraccijnzen van het gemeentebestuur. De accijnzen waren een aanzienlijke bron van inkomsten voor de gemeentebesturen. Omdat bij de inning van bieraccijnzen een deel van het geld aan de strijkstok bleef hangen verpachtte de gemeente de inning ervan. Het gemeentebestuur was dan in ieder geval verzekerd van een minimum bedrag aan inkomsten. Indien de opbrengst van de accijns hoger was, kwam dit toe aan de pachter. Bekend is dat Antoon de inning van de bieraccijnzen zeker driemaal pachtte.

Op 1 mei 1810¹⁰ verhuurde Digna Nouwen *het Lammeken* aan

Persoonsnummer	Brouwer	Plaats	Periode
1.4.1.1.1.1.4.4.	Mathijs Truijen	Weert	1728-1764
1.4.1.1.1.1.4.4.3	Andries Truijens	Weert	1750-1785
1.4.1.1.1.1.4.4.5.	Antoon Truijens	Weert	1755-1811
1.4.1.1.1.1.4.4.3.2.	Jan Mathijs Truijens	Weert	1785-1831
1.4.1.1.1.1.4.4.3.9. (= E)	Peter Jacob Truijens	Weert	1810-1845
E.10.	Louis Truijens	Weert	1845-1866